

Ontwikkelaar prototypes mode
7de leerjaar
VII-OPM

BRUSSEL

D/2025/13.758/064

Versie januari 2025

1 Inleiding

De uitrol van de modernisering secundair onderwijs gaat gepaard met een nieuwe generatie leerplannen. Leerplannen geven richting en laten ruimte. Ze faciliteren de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school en lerarenteam. Ze garanderen binnen het kader dat door de Vlaamse regering werd vastgelegd voldoende vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. Leerplannen zijn ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. Ze versterken het eigenaarschap van scholen die d.m.v. eigen beleidskeuzes de vorming van leerlingen gestalte geven. Leerplannen laten ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, maar bieden ondersteuning waar nodig.

1.1 Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten

Leerplannen vertrekken vanuit het **vormingsconcept** van de katholieke dialoogschool. Ze laten toe om optimaal aan te sluiten bij het pedagogisch project van de school en de beleidsbeslissingen die de school neemt vanuit haar eigen visie op onderwijs (taalbeleid, evaluatiebeleid, zorgbeleid, ICT-beleid, kwaliteitsontwikkeling, keuze voor vakken en lessen ...).

Leerplannen ondersteunen **kwaliteitsontwikkeling**: het leerplanconcept spoort met kwaliteitsverwachtingen van het Referentiekader onderwijskwaliteit (ROK). Kwaliteitsontwikkeling volgt dan als vanzelfsprekend uit keuzes die de school maakt bij de implementatie van leerplannen.

Leerplannen faciliteren een **gerichte studiekeuze**. De leerplandoelen sluiten aan bij de verwachte competenties van leerlingen in een bepaald structuuronderdeel. De feedback en evaluatie bij de realisatie ervan beïnvloeden op een positieve manier de keuze van leerlingen na elke graad.

Leerplannen gaan uit van de **professionaliteit** van de leraar en het **eigenaarschap** van de school en het lerarenteam. Ze bieden voldoende ruimte voor eigen inhoudelijke keuzes en een eigen didactische aanpak van de leraar, het lerarenteam en de school.

Leerplannen borgen de **samenhang** in de vorming. Die samenhang betreft de verticale samenhang (de plaats van het leerplan in de opbouw van het curriculum) en de horizontale samenhang tussen vakken binnen structuuronderdelen of over structuuronderdelen heen. Op die manier faciliteren en stimuleren de leerplannen leraren om over de vakken heen samen te werken en van elkaar te leren.

1.2 De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs

De leerplannen vertrekken vanuit een gedeelde inspiratie die door middel van een vormingscirkel wordt voorgesteld. We 'lezen' de cirkel van buiten naar binnen.

- Een lerarenteam werkt in een katholieke dialoogschool die onderwijs verstrekt vanuit een **specifieke traditie**. Vanuit het eigen pedagogisch project kiezen leraren voor wat voor hen en hun school goed onderwijs is. Ze wijzen leerlingen daarbij de weg en gebruiken daarvoor **wegwijzers**. Die zijn een inspiratiebron voor leraren en zorgen voor een Bijbelse 'drive' in hun onderwijs.

- De kwetsbaarheid van leerlingen ernstig nemen betekent dat elke leerling **beloftevol** is en alle leerkansen verdient. Die leerling is **uniek als persoon** maar ook **verbonden** met de klas, de school en de bredere samenleving. Scholen zijn **gastvrije plaatsen** waar leerlingen en leraren elkaar ontmoeten in diverse contexten. De leraar vormt zijn leerlingen vanuit een **genereuze** attitude, hij geeft om zijn leerlingen en hij houdt van zijn vak. Hij durft af en toe de gebaande paden verlaten en stimuleert de **verbeelding en creativiteit** van leerlingen. Zo zaait hij door zijn onderwijs de kiemen van een hoopvolle, **meer duurzame en meer rechtvaardige wereld**.
- Leraren vormen leerlingen door middel van leerinhouden die we groeperen in negen **vormingscomponenten**. De aaneengesloten cirkel van vormingscomponenten wijst erop dat vorming een geheel is en zich niet in schijfjes laat verdelen. Je kan onmogelijk over taal spreken zonder over cultuur bezig te zijn; wetenschap en techniek hebben een band met economie, wiskunde, geschiedenis ... Dwarsverbindingen doorheen de vakken zijn belangrijk. De vormingscirkel vormt dan ook een dynamisch geheel van elkaar voortdurend beïnvloedende en versterkende componenten.
- Vorming is voor een leraar nooit te herleiden tot een cognitieve overdracht van inhouden. Zijn meesterschap en passie brengt een leraar ertoe om voor iedere leerling de juiste woorden en gebaren te zoeken om **de wereld te ontsluiten**. Hij introduceert leerlingen in de wereld waarvan hij houdt. Een leraar zorgt er bijvoorbeeld voor dat leerlingen kunnen worden gegrepen door de cultuur van het Frans of door het ambacht van een metselaar. Hij initieert leerlingen in een wereld en probeert hen zover te brengen dat ze er hun eigen weg in kunnen vinden.
- Een leraar vormt leerlingen als **individuele leraar**, maar werkt ook binnen **lerarenteams** en binnen een **beleid van de school**.
- De uiteindelijke bedoeling is om **alle leerlingen** kwaliteitsvol te vormen. Leerlingen zijn dan ook het hart van de vormingscirkel, zij zijn het op wie we inzetten. Zij dragen onze hoop mee: de nieuwe generatie die een meer duurzame en meer rechtvaardige wereld zal creëren.

1.3 Ruimte voor leraren(teams) en scholen

De leraar als professional, als meester in zijn vak krijgt vrijheid om samen met zijn collega's vanuit de leerplannen aan de slag te gaan. Hij kan eigen accenten leggen en differentiëren vanuit zijn passie, expertise, het pedagogisch project van de school en de beginsituatie van zijn leerlingen.

De leerplandoelen zijn noch chronologisch, noch hiërarchisch geordend. Ze laten ruimte aan het lerarenteam en de individuele leraar om te bepalen welke leerplandoelen op welk moment worden samengenomen, om didactische werkvormen te kiezen, contexten te bepalen, eigen leerlijnen op te bouwen, vakoverschrijdend te werken, en flexibel om te gaan met een indicatie van onderwijstijd.

1.4 Differentiatie

Om optimale leerkansen te bieden is **differentiëren** van belang in alle leerlingengroepen. Leerlingen voor wie dit leerplan is bestemd, behoren immers wel tot dezelfde doelgroep, maar bevinden zich niet noodzakelijk in dezelfde beginsituatie. Zij hebben een niet te onderschatten – maar soms sterk verschillende – bagage mee vanuit de onderliggende graad, de thuissituatie en vormen van informeel leren.

Het is belangrijk om zicht te krijgen op die aanwezige kennis en vaardigheden en vanuit dat gegeven, soms gedifferentieerd, verder te bouwen. Positief en planmatig omgaan met verschillen tussen leerlingen verhoogt de motivatie, het welbevinden en de leerwinst voor elke leerling.

De leerplannen bieden kansen om te differentiëren door te verdiepen en te verbreden en door de leeromgeving aan te passen. Ze nodigen ook uit om te differentiëren in evaluatie.

Differentiatie door te verdiepen en te verbreden

Sommige leerlingen denken meer conceptueel en abstract. Andere leerlingen komen vanuit een meer concrete benadering sneller tot inzichtelijk denken. Variëren in abstractie spreekt leerlingen aan op hun capaciteiten en daagt hen uit om van daaruit te groeien.

Daarnaast bieden leerplannen kansen om de complexiteit van leerinhouden aan te passen. Dat kan door een complexere situatie te schetsen, een minder ingewikkelde bewerking of handeling voor te stellen, of door meer kennis of vaardigheden aan te bieden om leerlingen uit te dagen.

De ene context kan betekenisvol zijn voor een leerlingengroep, terwijl een andere context dan weer betekenisvoller kan zijn voor een andere leerlingengroep. Leerinhouden in verschillende contexten aanbrenge biedt kansen om leerlingen aan te spreken op hun interesses en daagt hen tegelijk uit om andere interesses te verkennen en zo hun horizon te verruimen.

In 'extra' wenken bij de leerplandoelen en in beperkte mate ook via keuzeleerplandoelen bieden we je inspiratie om te differentiëren door te verdiepen en te verbreden.

Differentiatie door de leeromgeving aan te passen

Doordachte variatie in werkvormen (groepswork, individueel, auditief, visueel, actief ...) vergroot de kans dat leerdoelen worden gerealiseerd door alle leerlingen. Het helpt hen bovendien ontdekken welke manieren van leren en informatie verwerken best bij hen passen.

De ene leerling kan snel of zelfstandig werken, de andere heeft meer tijd of begeleiding nodig. Variëren in de mate van ondersteuning, gericht aanbieden van hulpmiddelen (voorbeelden, schrijfkaders, stappenplannen ...) en meer of minder tijd geven, daagt leerlingen uit op hun niveau en tempo.

Leerlingen op hun niveau en vanuit eigen interesses laten werken kan door te differentiëren in product, bijvoorbeeld door leerlingen te laten kiezen tussen opdrachten die leiden tot verschillende eindproducten.

Het samenstellen van groepen kan een effectieve manier zijn om te differentiëren. Rekening houden met verschil in leerdoelen en leerlingenkenmerken laat leerlingen toe van en met elkaar te leren.

Technologie kan al die vormen van differentiatie ondersteunen. Zo kunnen leerlingen op hun maat werken met digitale leermiddelen zoals educatieve software of online oefenprogramma's.

Differentiatie in evaluatie

Tenslotte laten de leerplannen toe te differentiëren in [evaluatie](#) en feedback. Evalueren is beoordelen om te waarderen, krachtiger te maken en te sturen.

Na de afronding van een lessenreeks of na een langere periode gaan leraren door middel van summatieve evaluatie na waar leerlingen staan. De keuze van een evaluatie- en feedbackvorm is afhankelijk van de vooropgestelde doelen.

Formatieve evaluatie is geïntegreerd in het leerproces en gaat uit van een actieve betrokkenheid van leraar en leerling. Het zet leerlingen aan het denken over hun vorderingen en laat leraren toe om tijdens het leerproces effectieve feedback te geven. Door middel van formatieve evaluatie krijgen leraren een goed zicht op het leerproces van leerlingen zodat ze het verder gericht en waar nodig kunnen bijsturen. Het is

bovendien een rijke bron voor leraren om te reflecteren over de eigen onderwijspraktijk en de eigen pedagogisch-didactische aanpak bij te sturen.

1.5 Opbouw van leerplannen

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur. Alle onderdelen maken inherent deel uit van het leerplan. Schoolbesturen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen die de leerplannen gebruiken, verbinden zich tot de realisatie van het gehele leerplan.

De **inleiding** licht het leerplanconcept toe en gaat dieper in op de visie op vorming, de ruimte voor leraren(teams) en scholen en de mogelijkheden tot differentiatie.

De **situering** geeft aan waarop het leerplan is gebaseerd en beschrijft o.a. de beginsituatie en de plaats in de lessentabel.

In de **pedagogisch-didactische duiding** komen o.a. inbedding in het vormingsconcept, de krachtlijnen, de opbouw en aandachtspunten aan bod.

De **leerplandoelen** zijn helder geformuleerd en geven aan wat van leerlingen wordt verwacht. Waar relevant geeft een opsomming of een afbakening (★) aan wat bij de realisatie van het leerplandoel aan bod moet komen. Ook pop-ups bevatten informatie die noodzakelijk is bij de realisatie van het leerplandoel. De leerplandoelen zijn gebaseerd op de minimumdoelen van de basisvorming, de specifieke minimumdoelen, de doelen die leiden naar een beroepskwalificatie of andere doelen die in regelgeving vastliggen. Indien een leerplandoel verder gaat, vind je een '+' bij het nummer van het leerplandoel. Al die leerplandoelen zijn verplicht te realiseren. In een aantal gevallen zijn keuzedoelen opgenomen; die leerplandoelen zijn weergegeven in een grijze kleur en het nummer van het leerplandoel wordt voorafgegaan door 'K'.

De leerplandoelen zijn ingedeeld in een aantal rubrieken. Bovenaan elke rubriek vind je de relevante minimumdoelen van de basisvorming, de specifieke minimumdoelen, de doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties of andere doelen die in regelgeving vastliggen. Als leraar hoef je je die taal niet eigen te maken. Het volstaat dat je de leerplandoelen realiseert zoals opgenomen in het leerplan. Waar relevant wordt de samenhang met andere leerplannen in dezelfde graad aangegeven, evenals de samenhang met de onderliggende graad.

'Duiding' bij een leerplandoel bevat een noodzakelijke toelichting bij het doel. In pedagogisch-didactische wenken vinden leraren inspiratie om met het leerplandoel aan de slag te gaan. Een wenk 'extra' bij een leerplandoel biedt leraren inspiratie om verder te gaan dan wat het leerplandoel minimaal vraagt.

De **basisuitrusting** geeft aan welke materiële uitrusting is vereist om de leerplandoelen te kunnen realiseren.

Het **glossarium** bevat een overzicht van handelingswerkwoorden die in alle leerplannen van de graad als synoniem van elkaar worden gebruikt of meer toelichting nodig hebben. De **concordantie** geeft aan welke leerplandoelen zijn gerelateerd aan bepaalde minimumdoelen, specifieke minimumdoelen, doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties of andere doelen die in regelgeving vastliggen.

2 Situering

2.1 Beginsituatie

De studierichting Moderealisatie in de derde graad is een logische vooropleiding voor de studierichting Ontwikkelaar prototypes mode.

2.2 Plaats in de lessentabel

Het leerplan is gebaseerd op doelen die leiden naar de beroepskwalificatie Procesoperator kleding, confectie en meubelstoffering prototypes.

Het leerplan is gericht op 22 lessen en is bestemd voor de studierichting Ontwikkelaar prototypes mode.

De duurtijd van die studierichting bedraagt twee semesters.

Het geheel van de vorming in elke studierichting vind je terug op de [PRO-pagina](#) met alle vakken en leerplannen die gelden per studierichting.

3 Pedagogisch-didactische duiding

3.1 Ontwikkelaar prototypes mode en het vormingsconcept

Het leerplan Ontwikkelaar prototypes mode is ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. In het leerplan ligt de nadruk op de levensbeschouwelijke, technische en sociale vorming. De wegwijzers kwetsbaarheid, rechtvaardigheid, belofte en duurzaamheid maken er inherent deel van uit.

Levensbeschouwelijke vorming

Levensbeschouwelijke vorming geeft leerlingen de tijd en de ruimte om te zoeken naar wie ze zijn en wat ze zullen worden. Leerlingen maken voortdurend (ethische) keuzes. Vanuit de dialoog met de eigen leefwereld, de diverse samenleving en het christelijk geloof, geven leerlingen hun levensbeschouwelijke identiteit vorm. De zeven wegwijzers bieden hen daarbij inspiratie: uniciteit in verbondenheid, kwetsbaarheid en belofte, gastvrijheid, rechtvaardigheid, duurzaamheid, verbeelding en generositeit.

Technische vorming

Techniek uit zich als een scheppende menselijke drijfveer om materiële omstandigheden voortdurend aan te passen. Bij het inzetten van technische vaardigheden krijgen jongeren kansen om te groeien in autonomie en verbondenheid. Elk technisch handelen grijpt immers in op een activiteitenketting van mensen en dingen: het productieproces is een aaneenschakeling van stappen en activiteiten. Technische keuzes hebben ook ethische consequenties. Leerlingen zullen meer dan ooit worden geconfronteerd met de vraag naar **duurzame** ontwikkelingsprocessen, productiemethoden en verantwoorde keuzes qua materialen en middelen. Bij dat alles zal ook aandacht zijn voor ethisch handelen: de modewereld komt naar buiten als een wereld van veel glitter en glamour waarachter vaak een wereld schuilt van slecht betaalde werknemers in onveilige of ongezonde werkomstandigheden in lageloonlanden (**rechtvaardigheid**).

Sociale vorming

Door sociale vorming leren leerlingen zichzelf en de ander kennen. De leerlingen hebben zelf zeer diverse culturele, sociale en religieuze achtergronden. In het modevak kan je daar niet aan voorbij gaan. De leerlingen krijgen kansen om hun identiteit te ontplooien en hun wereldbeeld te verruimen. Er wordt meer dan vroeger ingespeeld op de diversiteit binnen de leerlingengroep. Niet enkel gaat de aandacht naar de westerse mode, ook andere culturele en etnische invloeden kunnen aan bod komen. Vanuit het handelen voor diverse opdrachtgevers is het respect voor de medemens essentieel. Binnen de vorming wordt ruim aandacht besteed om discreet, correct en respectvol om te gaan met opdrachtgevers, leidinggevenden en collega's.

De leerlingen worden gesteund in het leerproces volgens de eigen mogelijkheden en beperkingen. In een sector waar het uiterlijk zo belangrijk is, kunnen leerlingen worstelen met eigen lichamelijke onzekerheden

en daardoor zeer **kwetsbaar** zijn. Het zal belangrijk zijn om kansen te grijpen om aan dat zelfbeeld te werken en leerlingen sterker te maken in onze maatschappij met respect voor hun eigenheid (**belofte**).

Uit die vormingscomponenten en wegwijzers zijn de krachtlijnen van het leerplan ontstaan.

3.2 Krachtlijnen

Zinrijk en geïnspireerd: een levensbeschouwelijke en ethische gevoeligheid ontwikkelen

Leerlingen ontwikkelen een eigen kijk op mens, wereld en samenleving vanuit een levensbeschouwelijke inspiratie. Ze worden gevoelig voor wat betekenisvol is. Ze reflecteren over wat in hun eigen leven goed en minder goed loopt. Ze herkennen in concrete of beroepsgerichte ervaringen motieven en argumenten die hen uitnodigen en stimuleren om moreel te handelen. Ze leren openstaan voor de diepere dimensies van het leven en leren. Ze staan ook open voor levensbeschouwelijke keuzes van anderen en gaan daarover in dialoog.

Assembleren en afwerken van een model

Leerlingen werken en brede waaier modellen uit. Ze bereiden kleding, confectione- en interieurartikelen voor op de productie.

Ze verdiepen zich in het zelfstandig assembleren van modeartikelen: keuze van benodigdheden en materialen, keuze van de beste werkvolgorde en afwerkingstechnieken en controle. Documenten ten behoeve van de productie worden aangepast en aangevuld.

Doelgericht communiceren

Leerlingen bouwen competenties op in de omgang met mensen. Dat kunnen opdrachtgevers, collega's of leidinggevendenden zijn. Vanuit de visie dat de leerlingen steeds zelfstandiger werken leren ze ook verantwoordelijk en respectvol communiceren.

3.3 Opbouw

- Zinrijk en geïnspireerd
- Voorbereiding
- Assemblage en afwerking
- Controle
- Administratie

3.4 Beginsituatie

Vanuit de logische vooropleiding Moderealisatie zijn de volgende leerplanitems in de derde graad al verworven:

- doelgerichte inrichting van de werkplek;
- keuze van benodigdheden of materialen die nodig zijn voor de realisatie van een model op basis van het lastenboek en technische beschrijvingen;
- verwerking, bewerking en afwerking van producten (stukken en onderdelen) volgens specificaties van een technische fiche of instructies;
- gegevensregistratie van activiteiten;
- controle van een model door het te passen of te testen.

Voor leerlingen uit andere vooropleidingen geldt dat die inhouden extra aandacht vergen.

3.5 Aandachtspunten

Context

De leerlingen kunnen functioneren in een groot of klein confectiebedrijf, maar ook in een (ambachtelijk) atelier zoals bv. bij een kleermaker, modist of marokijnbewerker of bij het maken van theaterkostuums, lingerie, interieurartikelen ... Ze werken zelfstandig en binnen een vooropgestelde tijd een prototype uit van de modellen op basis van een concrete opdracht. Ze putten uit hun kennis en ervaring om tot een kwalitatief en uitvoerbaar eindresultaat te komen. Vanuit het assembleren en afwerken kunnen ze de bevindingen, benodigdheden en technische aspecten noteren of de fiches in het technisch dossier aanvullen.

Leerplandoelen

De leerplandoelen zijn geordend in verschillende rubrieken. Het is niet de bedoeling om ze in die volgorde aan te pakken. Vaak werk je aan meerdere leerplandoelen tegelijk en behandel je leerplandoelen meerdere keren volgens een leerlijn. Voor meerdere leerplandoelen loopt de leerlijn verder vanuit de derde graad; het zevende leerjaar biedt de mogelijkheid voor leerlingen om te werken aan meer zelfstandigheid, een hoger tempo en een uitbreiding van modellen en materialen.

Materialen

Als in het leerplan sprake is van materialen betreft het geweven stoffen, breisels, (vegan)leder en allerlei innovatieve of technologische materialen. Het woord 'stof' kan ook breed worden gezien. Je kan aandacht besteden aan de herkomst en duurzaamheid van de materialen.

Complementaire leerplannen

Voor het zevende leerjaar zijn drie complementaire leerplannen ontwikkeld zoals Communicatie en interactie, Maatschappelijke oriëntatie en Ondernemerschap. Voor de vorming van leerlingen kan het een meerwaarde zijn om bij de realisatie van leerplandoelen uit dit leerplan de link te leggen met een of meer aspecten uit de complementaire leerplannen waarvoor de school al dan niet heeft gekozen.

Werkplekieren

Verschiedende vormen van werkplekieren kunnen een meerwaarde bieden voor de realisatie van dit leerplan en voor de voorbereiding op een vlotte overstap naar de arbeidsmarkt. Werkplekieren omvat een breed continuüm van leeractiviteiten die gericht zijn op het verwerven van algemene en beroepsgerichte competenties waarbij de arbeidssituatie de leeromgeving is. Het kan onder meer gaan om gesimuleerde werkomgevingen, observatie-activiteiten, praktijklessen op verplaatsing, leerlingenstages ... De school heeft de ruimte om een beleid uit te stippelen over welke vormen van werkplekieren een plaats krijgen in de lespraktijk en met welk doel werkplekieren wordt ingezet.

3.6 Leerplanpagina

Wil je als gebruiker van dit leerplan op de hoogte blijven van inspirerend materiaal, achtergrond, professionalisering en lerarennetwerken, surf dan naar de [leerplanpagina](#).

4 Leerplandoelen

4.1 Zinrijk en geïnspireerd

LPD 1 + De leerlingen reflecteren over ethische keuzes.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor ethische keuzes die voortvloeien uit de deontologie binnen de modesector. Vanuit casussen reflecteer je met leerlingen over deontologische principes zoals integriteit, discretieplicht, privacy, vertrouwen, meldingsplicht, belangenconflict, het respecteren van de professionele gedragscode binnen de organisatie, het opbouwen van een professionele relatie met collega's ...

Als leerlingen inzicht hebben in verschillende principes kan je hen in gesimuleerde situaties of via casussen ethische keuzes laten duiden.

Wenk: Je kan focussen op vragen of dilemma's waarmee werknemers dagelijks in contact komen. Omgang met en vragen van collega's, leidinggevenden of externe opdrachtgevers... kunnen leiden tot ethische vragen die ethische keuzes tot gevolg hebben, bv.

- hoe verhoud je je tegenover de diversiteit in de samenleving?
- reageer je op situaties van discriminatie of xenofobie?
- waarom is respect voor hiërarchie belangrijk?
- hoe ga je om met gemaakte keuzes in het werkproces? Kies je altijd voor een lagere prijs of voor kwaliteit of voor eerlijke arbeidsomstandigheden? Hoe probeer je op een goede manier in te gaan tegen eerder gemaakte keuzes?

Wenk: Je kan met je leerlingen een klasdiscussie voeren vanuit een aangebrachte casus uit de actualiteit of naar aanleiding van een ervaring tijdens werkplekleren. Je kan, bv. in samenspraak met de leraar Godsdienst (derde graad), leerlingen kaders of modellen aanreiken om te reflecteren over morele of ethische vragen. Ze bieden leerlingen taal om ethische keuzes te bespreken.

Wenk: Je kan aan de hand van voorbeelden uit de actualiteit moeilijke of meer complexe situaties die leiden tot ethische vragen en keuzes bespreken. Denk bijvoorbeeld aan situaties van grensoverschrijdend gedrag op de werkvloer (waar ligt de grens?) ... Ook meer maatschappelijke onderwerpen kunnen ter sprake komen: de plaats van camera's versus respect voor privacy, het verplaatsen van ateliers naar goedkopere landen (hoe goedkoop kan je gaan en wat zijn de consequenties?), het gebruik van chemische (schadelijke) stoffen bij de productie van materialen, de overproductie in de kledingsector ...

LPD 2 + De leerlingen dialogeren open en constructief over levensbeschouwing, inspiratie of zingeving.

Duiding: Je kan met leerlingen in gesprek gaan over zingeving of levensbeschouwing. Wanneer je met leerlingen in dialoog gaat over zingeving, bespreek je ervaringen

die betekenis of zin geven aan je leven of je bestaan. Zingeving betekent het zoeken naar de zin, de richting of het doel van het leven of van grote ervaringen, gebeurtenissen in het leven.

Duiding: Wanneer mensen een soort Grote houvast of een overkoepelende visie op het leven en op wat het leven zin geeft delen, dan spreek je over een levensbeschouwing. Levensbeschouwingen geven een antwoord op vragen over de oorsprong van het universum en de mens, delen opvattingen over de mens (mensbeeld) en bepalen vanuit een visie op moraal en ethiek (wat is goed en kwaad) het dagelijks handelen. In religieuze levensbeschouwingen of godsdiensten staat het bestaan van een of meerdere goden centraal en de antwoorden die daaruit voortvloeien. Seculiere levensbeschouwingen, zoals het humanisme, vertrekken vanuit de mens om zin en vorm aan het leven te geven.

Duiding: Je kan met leerlingen reflecteren en in dialoog gaan over inspiratie. Inspiratie komt van het Latijnse woord 'inspirare' dat letterlijk 'inademen' of 'inblazen' van een ziel of 'geest' betekent. Waar iemand zijn inspiratie, innerlijke kracht, bezieling, enthousiasme, gedrevenheid of 'vuur' uithaalt is heel persoonlijk. Dat kan zijn uit natuur, muziek, kunst, mode, literatuur, sport, religie, maar ook een mens of een gebeurtenis kan dienen als bron van inspiratie.

Wenk: Je kan gebeurtenissen en ervaringen tijdens werkplekleren aangrijpen om met dit leerplandoel aan de slag te gaan.

Wenk: Je kan met leerlingen in dialoog gaan aan de hand van een aantal algemene vragen die hen als professionele beroepsbeoefenaar kunnen beroeren zoals

- wat inspireert je om voor dit beroep of voor deze opleiding te kiezen?
- wat versta je onder levenskwaliteit en waar ligt voor jou de balans tussen levenskwaliteit en werk?
- wat geeft jou energie?
- hoe kunnen mensen hoop vinden in situaties van kwetsbaarheid, bv. confrontatie met de ziekte van een collega, een overlijden ...? Hoe kunnen de christelijke visie en andere levensbeschouwelijke visies op hoop een uitdaging vormen voor de eigen visie?

Wenk: In functie van het omgaan met diversiteit op de werkvloer kan je leerlingen constructief kritisch laten reflecteren over eigen en andere levensbeschouwingen, gender, seksuele diversiteit, etniciteit, nationaliteit:

- wat betekent het dragen van levensbeschouwelijke tekens voor jou?
- hou je rekening met collega's die vasten en waarom zou je dat doen?
- welke culturele gewoonten herken je bij jezelf en bij collega's? Bv. respect voor ouders, de rolverdeling in het huishouden, religieuze rituelen of feestdagen ...
- hoe integreer je mode als expressievorm om je eigen identiteit te uiten ten opzichte van je context (persoonlijk, sociaal, collectief)?

Wenk: Je kan met leerlingen in dialoog gaan over de wijze waarop je vanuit de modesector mee verantwoordelijkheid kan dragen voor je omgeving, de aarde ... (ecologisch bewustzijn - schepping). Je kan met hen reflecteren over de mate waarin zij dat een belangrijke waarde vinden in de uitoefening van hun beroep.

Wenk: Vanuit concrete situatieschetsen kan je met leerlingen stilstaan bij vragen waar ze mogelijk mee worden geconfronteerd zoals

- waar haal je de kracht om staande te blijven in stressvolle situaties?
- hoe ga je om met de kennis over de vervuilende kant van de mode-industrie en hoe beïnvloedt dat je koopgedrag, materiaalkeuzes, je loopbaan?
- hoe ga je met collega's of medeleerlingen in dialoog over moeilijke thema's zoals gender, een ouder die ziek is, ouders die scheiden, een overlijden ...?

4.2 Voorbereiding

Doelen die leiden naar BK

LPD 3 De leerlingen handelen economisch en duurzaam.

Wenk: Je kan dit leerplandoel linken aan LPD 7: als de leerlingen een snijplan maken, kunnen ze besparen op grondstoffen door te zoeken naar een zo economisch mogelijk snijplan.

Wenk: Bij LPD 11 zoeken de leerlingen naar toenemende efficiëntie, meestal om economische redenen.

Wenk: Dit leerplandoel kan je ook linken aan LPD 14 waar de leerlingen bij het afwerken kunnen zoeken naar de beste prijs-kwaliteitsverhouding van de uit te voeren technieken.

LPD 4 De leerlingen organiseren de eigen werkplek doelgericht, met in begrip van gebruik en onderhoud van de machine, en handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch.

★ Werking en bediening van de machine

3de graad: III-Mod-a LPD 1, 2

Wenk: Je besteedt aandacht aan het instellen en onderhouden van diverse professionele machines en apparaten, rekening houdend met de veiligheidsinstructiekaarten die in het lokaal aanwezig zijn.

Wenk: De leerlingen handelen in elke fase veilig, ergonomisch en hygiënisch.

Wenk: Afhankelijk van de gekozen technieken bepalen de leerlingen de keuze van de te gebruiken machines en apparaten.

LPD 5 De leerlingen controleren de uitvoerbaarheid van een model op basis van bepalingen in het patroon, lastenboeken of technische beschrijvingen.

Wenk: Om inzicht te krijgen in het uit te voeren werk is het noodzakelijk om voorafgaand een grondige analyse te maken van het uit te voeren model en het patroon. Het kan gaan over een kledingstuk of over lederwaren.

LPD 6 De leerlingen bepalen welke benodigheden of materialen nodig zijn voor de realisatie van een model op basis van het lastenboek en technische beschrijvingen.

★ Kenmerken van garen Kenmerken van textielmaterialen

Verwerkingsmogelijkheden en eigenschappen van textielmaterialen Verschillende modellen voor textiel- en confectieartikelen

3de graad: III-Mod-a LPD 9

Wenk: Een model kan een kledingstuk zijn, maar ook lederwaren, accessoires of interieurartikelen kunnen aan bod komen. Je kan het technisch dossier raadplegen om de nodige furnituren (bv. rits knopen, elastiek ...) te verzamelen en randapparatuur (bv. persvoeten, geleiders, machinenaalden ...) te voorzien.

Wenk: Het is vaak belangrijk om stil te staan bij de juiste keuze van specifieke middelen en materialen in functie van de beste (afwerkings)technieken vanuit het vooropgestelde materiaal (cf. LPD 12). Zo vereist bijvoorbeeld een sierstiksel op een jeansstof een ander garen en machine dan een sierstiksel op een zijden stof.

LPD 7 De leerlingen snijden occasioneel **stukken** van een model op basis van een patroon.

★ Snijgereedschap

Wenk: Je kan bij dit leerplandoel de leerlingen aanzetten om zoveel als mogelijk duurzaam en economisch te handelen (LPD 3). Ze komen op die manier tot een economisch snijplan met een minimum verlies aan grondstoffen.

Wenk: De leerlingen houden rekening met draadrichting, vleug, dessin ...

Wenk: Bij het gebruik van snijgereedschap informeer je de leerlingen over de veiligheidsmaatregelen. Ook ergonomie is belangrijk.

LPD 8 De leerlingen maken te verwerken onderdelen van kleding, confectie- en interieurartikelen klaar voor verwerking.

Wenk: Het kan gaan om het aanbrengen van kleefstof of tussenvoering, het aanbrengen van merktekens ...

LPD 9 De leerlingen voegen **stukken** van een model samen en hergroeperen ze op basis van het gamma.

Wenk: Wanneer werkstukken voor eenzelfde outfit uit verschillende materialen of stoffen gesneden worden, moeten ze worden gegroepeerd per werkstuk zodat efficiënt kan worden verdergewerkt. Bv.: een tweedelig kostuum of mantelpak wordt samengesteld met stukken uit eenzelfde verfbad.

LPD K 1 De leerlingen volgen modetrends en ontwikkelingen in het gebruik van materialen, technieken en afwerkingen op.

Wenk: Innoverende technieken zoals 3D-printen en lasercutting.

LPD K 2 De leerlingen benoemen en controleren onderdelen op volledigheid.

Wenk: Onderdelen zoals snijplanonderdelen (bovenstof, tussenvoering, voering, kleefstof) of patroondelen en -lijnen.

Wenk: Het kunnen benoemen van onderdelen vergemakkelijkt de communicatie in team.

4.3 Assemblage en afwerking

Doelen die leiden naar BK

LPD 10 De leerlingen plaatsen te verwerken en te bewerken producten volgens specificaties van een technische fiche of instructies.

Wenk: Het werken in een juiste logische volgorde is belangrijk in functie van confectie.

LPD 11 De leerlingen bepalen stappen en technieken voor de assemblage van een nieuw model.

★ Productieproces

Duiding: De verschillende stappen in het productieproces zijn:

- voorbereiding: overlocken, strijken ...;
- subassemblage: voorbereidende deelbewerkingen van stukken bv. kleppen, zakken, nepen en deelnaden, versieringen, kraag, polsboorden ...;
- assemblage: samenbrengen van de grote stukken tot een model, bv. voorpand en rugpand, kraag en mouw aan corsage, voering inbrengen ...;
- finishing: eindafwerking van het model bv. knopen en knoopsgaten, zomen, zuiveren, opstrijken ...

Wenk: Bij het bepalen van de stappen en technieken zoeken de leerlingen naar toenemende efficiëntie i.v.m. tijdslimieten en verbruik van grondstoffen en middelen (bv. 3- of 4-draadsoverlock in vraag stellen).

LPD 12 De leerlingen verwerken en bewerken producten volgens specificaties van een technische fiche of instructies.

★ Assemblage- en montagetechnieken voor kledij en confectie Machinale stiktechnieken Stik- en snijgereedschap

3de graad: III-Mod-a LPD 3

LPD 13 De leerlingen verwerken en bewerken op een kwaliteitsvolle manier stukken en onderdelen van kleding, confectie en interieurartikelen tot een model.

Wenk: Bij dit leerplandoel kunnen leerlingen putten uit de voorkennis vanuit de tweede en derde graad om zelfstandig passende bewerkingen te kiezen en uit te voeren. Soms kan het nodig zijn om probleemoplossend te handelen (cf. LPD K3). Een technische fiche of instructies zijn voor nieuwe ontwerpen niet altijd beschikbaar. Het is aan de modellenmaker om bevindingen te noteren ter voorbereiding van het aanvullen van een technisch dossier. (LPD 18)

Wenk: Voor bepaalde vooropgestelde materialen zal het nodig zijn om vooraf uit te

testen hoe dat materiaal kan worden verwerkt. (LPD 6)

LPD 14 De leerlingen werken stukken en onderdelen van kleding, confectie en interieurartikelen kwaliteitsvol af.

3de graad: III-Mod-a LPD 4

Wenk: Tijdens het afwerken van modellen houden de leerlingen rekening met de verhouding prijs-kwaliteit volgens de wensen van de opdrachtgever. Doelgerichte communicatie is daarbij belangrijk: de leerlingen noteren vaststellingen en mogelijke alternatieven.

LPD K 3 De leerlingen onderzoeken mogelijkheden van trendgerichte afwerkingstechnieken.

Wenk: Je kan de leerlingen een nieuwe afwerkingstechniek op verschillende materialen laten uittesten naar praktische bruikbaarheid, bv. naar efficiëntste of snelste manier van werken in functie van de opdracht. Daarover kan met de opdrachtgever worden gecommuniceerd.

Wenk: Je kan de leerlingen creatief aan de slag laten gaan of je kan hen laten experimenteren met verschillende trendgerichte technieken.

Wenk: Je kan de leerlingen laten inzien dat de keuze van de afwerkingstechniek de kostprijs en de kwaliteit zal bepalen (ook LPD 1+).

4.4 Controle

Doelen die leiden naar BK

LPD 15 De leerlingen voeren een controle uit op verwerkte stukken en onderdelen van kleding, confectie en interieurartikelen.

Wenk: Je kan de leerlingen controle laten uitvoeren op onderstaande punten:

- de draadrichting van de stofdelen;
- juist aan elkaar gezet;
- merkpunten in het patroon correct geplaatst;
- merkpunten gerespecteerd;
- voering correct geplaatst;
- knoop en knoopsgat op de juiste plaats;
- strepen, ruiten, dessins passend aan elkaar gestikt;
- ...

Wenk: De controle gebeurt zowel tussentijds als op het einde.

LPD 16 De leerlingen controleren met het team een model door te passen of testen.

★ Verschillende modellen voor textiel- en confectieartikelen

Wenk: Afhankelijk van de opdracht wordt op een andere manier gepast. In een groot confectiebedrijf waar nadien reeksen worden gemaakt kan het passen voor de

verschillende maten op verschillende modellen, met aandacht voor stofval, lengte- en breedteverhoudingen, het niet uitsteken van de voering ... Bij theaterkostuums wordt vaak op een individu gepast.

Wenk: Je kan op persoon testen of een bepaald materiaal geschikt is voor een model of maat. Bv.: skinny broek te smal of te wijd (stretch), voldoende bewegingsvrijheid? Je kan nagaan of het artikel in overeenstemming is met de functie of esthetisch verantwoord is. Bv.: is de lengte van het split in een kokerrok lang genoeg? Is de ritsopening van een kussen groot genoeg? Is de voering van de zakopening zichtbaar?
Je kan de kwaliteit van een interieurartikel controleren.

4.5 Administratie

Doelen die leiden naar BK

LPD 17 De leerlingen registreren gegevens van activiteiten volgens procedures:

- **uitgevoerde taken;**
- **verbruik van materialen en fournituren;**
- **werkvolgorde;**
- **bevindingen bij het testen of passen.**

3de graad: III-Mod-a LPD 14

Wenk: Het betreft de verantwoordelijkheid voor het bijhouden van relevante gegevens: volledig, nauwkeurig en tijdig registreren. Je kan rekening houden met de verwachtingen van de stagebedrijven. Vaak hebben bedrijven een eigen systeem en zal de registratie digitaal gebeuren.

Wenk: De verschillende activiteiten kunnen, naast tekstueel, ook makkelijk met beeldmateriaal worden gedocumenteerd.

LPD 18 De leerlingen werken een technische nota, handleiding of terminologiefiche uit of bij volgens bedrijfsgebonden procedures.

Wenk: Meestal hoeven de leerlingen niet van nul te beginnen, maar werken ze met bestaande documenten uit een technisch dossier (**BOM**, technische nota, handleiding, terminologiefiche). Door het volledig uitvoeren van alle stappen kunnen ze op basis van de verworven inzichten en hun registratie het technisch dossier bijwerken.

Wenk: Het kan nodig blijken dat er fouten in het patroon zijn die moeten worden bijgewerkt.

5 Lexicon

BOM

BOM of bill of materials is een stuklijst en bevat alles wat je nodig hebt om een product te maken: grondstoffen, types machines, volgorde machines om tot een eindproduct te komen ...

Lastenboek

Een lastenboek is een technisch dossier, een verzameling van technische beschrijvingen. Het bevat onder andere een technische nota, handleiding of terminologiefiche.

Model

Een model (zoals een kledingstuk en lederwaren) is een eerste versie van een product, ontwerp of idee. Het betreft een prototype dat dient om het concept te testen en te verfijnen vooraleer het product op de markt wordt gebracht of wordt doorontwikkeld.

Door een model te maken, kunnen het ontwerp, de pasvorm en het gevoel van de kleding worden gecontroleerd.

Stukken

Bij digitaal patroontekenen worden de patroondelen stukken genoemd.

6 Basisuitrusting

Basisuitrusting verwijst naar de infrastructuur en het (didactisch) materiaal die beschikbaar moeten zijn voor de realisatie van de leerplandoelen.

Om de leerplandoelen te realiseren dient de school minimaal de hierna beschreven infrastructuur en materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu. Specifieke benodigde infrastructuur of uitrusting hoeft niet noodzakelijk beschikbaar te zijn in het atelier of op de school. Beschikbaarheid op de werkplek of een andere externe locatie kan volstaan. We adviseren de school om de grootte van de klasgroep en de beschikbare infrastructuur en uitrusting op elkaar af te stemmen.

6.1 Infrastructuur

Een atelier

- met de mogelijkheid om beeld en geluid kwaliteitsvol weer te geven in functie van vakdidactisch handelen;
- met de mogelijkheid om draadloos internet te raadplegen met een aanvaardbare snelheid;
- met toegang tot een bergruimte voor het opbergen van materialen, machines, hulpmiddelen en gerealiseerde werkstukken.

6.2 Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen

- Toegang tot mobiele devices
- Mogelijkheid tot printen: aanwezig in de school
- (Semi)professionele strijkapparatuur met diverse neepkussens
- Voor elke werkende leerling: een professionele naaimachine met toebehoren
- Minimum één coverlockmachine
- Minimum één professionele overlockmachine
- Minimum één professionele blindzomer

- Paspoppen
- Grote latten en tekendriehoeken
- Archief met patronen en technische fiches

Het aanwezige materiaal is voldoende voor de grootte van de klasgroep.

6.3 Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken

Om de leerplandoelen te realiseren beschikt elke leerling minimaal over onderstaand materiaal. De school bespreekt in de schoolraad wie (de school of de leerling) voor dat materiaal zorgt. De school houdt daarbij uitdrukkelijk rekening met gelijke kansen voor alle leerlingen.

- (Goedkope) materialen of stoffen voor gebruik door de leerlingen bv. als proefmateriaal
- Tas, doos of kist om persoonlijke materialen in op te bergen
- Persoonlijke materialen zoals diverse scharen, kopselden, naainaalden, lintmeter, zoommeter, tornmesje, krijt of zeepje
- Voorraad aan furnituren

7 Glossarium

In het glossarium vind je synoniemen voor en toelichting bij een aantal handelingswerkwoorden die je terugvindt in leerplandoelen en (specifieke) minimumdoelen van verschillende graden.

Handelingswerkwoord	Synoniem	Toelichting
Analyseren		Verbanden zoeken tussen gegeven data en een (eigen) besluit trekken
Beargumenteren	Verklaren	Motiveren, uitleggen waarom
Beoordelen	Evalueren	Een gemotiveerd waardeoordeel geven
Berekenen	Berekeningen uitvoeren	
Berekeningen uitvoeren	Berekenen	
Beschrijven	Toelichten, uitleggen	
Betekenis geven aan	Interpreteren	
Een (...) cyclus doorlopen	Een (...) proces doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Een (...) proces doorlopen	Een (...) cyclus doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Evalueren	Beoordelen	
Gebruiken	Hanteren, inzetten, toepassen	
Hanteren	Gebruiken, inzetten, toepassen	
Identificeren		Benoemen; aangeven met woorden, beelden ...
Illustreren		Beschrijven (toelichten, uitleggen) aan de hand van voorbeelden

In dialoog gaan over	In interactie gaan over	
In interactie gaan over	In dialoog gaan over	
Interpreteren	Betekenis geven aan	
Inzetten	Gebruiken, hanteren, toepassen	
Kritisch omgaan met	Kritisch gebruiken	
Kwantificeren		Beredeneren door gebruik te maken van verbanden, formules, vergelijkingen ...
Onderzoeken	Onderzoek voeren	Vebanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Onderzoek voeren	Onderzoeken	Vebanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Reflecteren over		Kritisch nadenken over en argumenten afwegen zoals in een dialoog, een gedachtewisseling, een paper
Testen	Toetsen	
Toelichten	Beschrijven, uitleggen	
Toepassen	Gebruiken, hanteren, inzetten	
Toetsen	Testen	
Uitleggen	Beschrijven, toelichten	
Verklaren	Beargumenteren	Motiveren, uitleggen waarom

8 Concordantie

8.1 Concordantietabel

De concordantietabel geeft duidelijk aan welke leerplandoelen de doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties (BK) realiseren.

Leerplandoel	doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties
1+	-
2+	-
3	BK 3
4	BK 4; BK 5; BK j
5	BK 9
6	BK 10; BK b; BK c; BK h; BK i
7	BK 11; BK g
8	BK 12

9	BK 11
10	BK 6
11	BK 14; BK e
12	BK 7; BK a; BK d; BK g
13	BK 2; BK 13
14	BK 2; BK 15; BK f
15	BK 2; BK 16
16	BK 1; BK 2; BK 17; BK h
17	BK 1; BK 2; BK 8
18	BK 1; BK 18

8.2 Doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties

1. De leerlingen werken in teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures).
2. De leerlingen handelen kwaliteitsbewust.
3. De leerlingen handelen economisch en duurzaam.
4. De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch.
5. De leerlingen organiseren de eigen werkplek doelgericht met inbegrip van gebruik en onderhoud van de machine.
6. De leerlingen plaatsen te verwerken en te bewerken producten volgens specificaties van een technische fiche of instructies.
7. De leerlingen verwerken en bewerken producten volgens specificaties van een technische fiche of instructies.
8. De leerlingen registreren gegevens van de activiteiten.
9. De leerlingen controleren de uitvoerbaarheid van een model op basis van bepalingen in het patroon, lastenboeken of technische beschrijvingen.
10. De leerlingen bepalen welke benodigdheden of materialen nodig zijn voor de realisatie van een model (zoals een kledingstuk en lederwaren) op basis van het lastenboek en technische beschrijvingen.
11. De leerlingen snijden occasioneel stukken van een model op basis van een patroon of voegen ze samen en hergroeperen ze op basis van het gamma.
12. De leerlingen maken te verwerken onderdelen van kleding, confectie en interieurartikelen klaar voor verwerking.
13. De leerlingen verwerken stukken en onderdelen van kleding, confectie en interieurartikelen.
14. De leerlingen bepalen stappen en technieken voor de montage van een nieuw model.
15. De leerlingen werken stukken en onderdelen van kleding, confectie en interieurartikelen af.
16. De leerlingen voeren een controle uit op verwerkte stukken en onderdelen van kleding, confectie en interieurartikelen.
17. De leerlingen controleren een model door te passen of testen.
18. De leerlingen werken een technische nota, handleiding of terminologiefiche uit of bij.

Aanvullende onderliggende kennis

De opgenomen kennis staat steeds in functie van de specifieke vorming van deze studierichting.

- a. Assemblage- en montagetechnieken voor kledij en confectie
- b. Kenmerken van garen
- c. Kenmerken van textielmaterialen
- d. Machinale stiktechnieken

- e. Productieproces
- f. Afwerkingstechnieken voor kleding en confectie
- g. Stik- en snijgereedschap
- h. Verschillende modellen voor textiel- en confectieartikelen
- i. Verwerkingsmogelijkheden en eigenschappen van textielmaterialen
- j. Werking en bediening van de machine

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten	3
1.2	De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs	3
1.3	Ruimte voor leraren(teams) en scholen	4
1.4	Differentiatie	4
1.5	Opbouw van leerplannen.....	6
2	Situering	6
2.1	Beginsituatie	6
2.2	Plaats in de lessentabel.....	7
3	Pedagogisch-didactische duiding	7
3.1	Ontwikkelaar prototypes mode en het vormingsconcept	7
3.2	Krachtlijnen	8
3.3	Opbouw.....	8
3.4	Beginsituatie	8
3.5	Aandachtspunten.....	9
3.6	Leerplanpagina.....	9
4	Leerplandoelen	10
4.1	Zinrijk en geïnspireerd	10
4.2	Vorbereiding	12
4.3	Assemblage en afwerking	14
4.4	Controle.....	15
4.5	Administratie.....	16
5	Lexicon	16
6	Basisuitrusting	17
6.1	Infrastructuur	17
6.2	Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen.....	17
6.3	Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken	18
7	Glossarium	18
8	Concordantie	19
8.1	Concordantietabel.....	19
8.2	Doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties	20

